

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายอดุลย์ วงษ์พานิช จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายอดุลย์ วงษ์พานิช ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี และขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ดังนี้

ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ถูกร้อง ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑ ต่อมาเมื่อนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่งในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ มีผลให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๔) ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่ง ภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ และเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงถึงสามครั้ง หนังสือทั้งสามฉบับดังกล่าวมีกริยาของผู้ถูกร้อง

รับไว้แทนและนำเชื่อว่า ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ถูกร้องก็มีได้มายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และชี้แจงข้อเท็จจริง กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประชุมและมีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องและมีคำสั่งในวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ให้นำเรื่องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

ต่อมาผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ว่า ตนมีหนี้สินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจอยู่มากแต่ไม่มีหลักฐานที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับหนี้สินหรือทรัพย์สินนอกจากหนี้ตามคำสั่งอายัดของกรมสรรพากร จึงทำให้ไม่ทราบว่าจะกรอกรายการในแบบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอย่างไร และทำให้กลัวว่าจะเป็นการปกปิดหรือแจ้งเท็จต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ศาลรัฐธรรมนูญประชุมพิจารณาคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และมีมติให้รับคำชี้แจงดังกล่าวรวมไว้ในสำนวน

ประเด็นพิจารณาและคำวินิจฉัย

ประเด็นเบื้องต้นที่จะต้องพิจารณาก่อน คือ กรณีของผู้ถูกร้องอยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีของผู้ถูกร้องอยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เพราะผู้ถูกร้องยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งระหว่างดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในกำหนดเวลาที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ บัญญัติไว้ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งอีก ๒ ครั้ง ดังนั้นจึงเหลือประเด็นตามคำร้องของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดสองประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองในตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ บัญญัติไว้และจากการที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งแล้วประกอบคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องทราบดีอยู่แล้วว่ามีหน้าที่ต้องยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวอีกสองครั้ง คือ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจาก ตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ แต่ไม่ยื่นโดยอ้างว่าไม่ทราบว่า จะกรอก แบบรายการอย่างไร เนื่องจากไม่มีหลักฐานหรือเอกสารเกี่ยวกับหนี้สิน และไม่มีทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ ของตน พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวของผู้ถูกร้องไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเคยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงและแสดงเหตุผลที่ไม่ยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินถึงสามครั้งด้วยกัน แต่ผู้ถูกร้องก็เพิกเฉยไม่ได้แสดงหรือชี้แจงเหตุผล ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่อย่างใด

ดังนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสาร ประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ประเด็นที่สอง ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับจาก วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อใด

เมื่อวินิจฉัยแล้วว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และเนื่องจากผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะได้วินิจฉัยชี้ขาดการกระทำของผู้ถูกร้อง ดังนั้น จึงเห็นว่าต้องถือเอาวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งจริง ในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เป็นวัน เริ่มนับระยะเวลาห้าปีที่ผู้ถูกร้องถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายอดุลย์ วงษ์พานิช จงใจไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีพ้น จากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และต้อง ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ซึ่งเป็น วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพอนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายอดุลย์ วงษ์พานิช จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ยื่นคำร้องและเพิ่มเติมคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า นายอดุลย์ วงษ์พานิช ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องจึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑ ต่อมาเมื่อนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี พ้นจากตำแหน่งในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ มีผลให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๐ (๔) ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ และเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงสามครั้ง หนังสือทั้งสามฉบับดังกล่าวมีกริยาของผู้ถูกร้องรับไว้แทนและนำเชื่อว่า ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วแต่ผู้ถูกร้องไม่ได้มายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และชี้แจงข้อเท็จจริง กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีแต่อย่างใด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ประชุมและมีมติว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี

แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กับห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่ง

ผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ สรุปว่า ในการประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ถูกร้อง ประสบปัญหาทางการเงินตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีหนี้สินหลายอย่าง อาทิเช่น เป็นหนี้เอกชนและเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงหรือนำโฉนดที่ดินของมารดาไปจำนองเพื่อนำเงินมาใช้ในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งมีหนี้ค้างชำระกับกรมสรรพากรเป็นเงิน ๑,๕๘๕,๗๖๕.๗๖ บาท และถูกคำสั่งอายัดทรัพย์สินจากจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งหนี้ต่างๆ มิได้ทำสัญญาหรือเอกสารใดๆ ไว้เป็นหลักฐาน จึงทำให้ไม่ทราบว่าจะกรอกรายการลงในแบบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอย่างไร และหากทำไปก็เกรงว่าจะเป็นการปกปิด หรือแจ้งเท็จต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง

“มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

“มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

“มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ บัญญัติไว้ แต่ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวหลังพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปีแต่อย่างใด ข้ออ้างของผู้ถูกร้องว่าไม่ทราบว่าจะกรอกแบบรายการอย่างไร เนื่องจากไม่มีหลักฐานหรือเอกสารเกี่ยวกับหนี้สิน และไม่มีทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตน เห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวไม่อาจยกมาเป็นข้อแก้ตัวให้พ้นผิดไปได้ เพราะเป็นหน้าที่โดยรัฐธรรมนูญที่ผู้ถูกร้องต้องขวนขวายดำเนินการให้มีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามที่กฎหมายกำหนด แต่ผู้ถูกร้องหาได้กระทำไม่ จึงฟังว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปีตามคำร้องของผู้ร้อง

อาศัยเหตุดังได้พิจารณา จึ่งวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายอดุลย์ วงษ์พานิช ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ อันเป็นวันที่นายอดุลย์ วงษ์พานิช พ้นจากตำแหน่ง เป็นต้นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายจรัส บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ